II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 21 päivänä huhtikuuta 1999,

EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan soveltamisesta valtiontukeen, jonka Saksa on myöntänyt Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 1123)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(1999/597/EHTY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 86 ja 88 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

I **MENETTELY**

1) Komissio aloitti 16 päivänä joulukuuta 1998 Saksaa koskevan, EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan mukaisen menettelyn. Arvioituaan esitetyt tiedot komissio päätteli, että Saksa oli rikkonut EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa jättäessään panematta täytäntöön päätökset, joiden mukaan yhteismarkkinoille soveltumaton yhteensä 74 miljoonan Saksan markan suuruinen valtiontuki olisi pitänyt periä takaisin tuensaajayritykseltä eli Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH:lta (jäljempänä ”NMH”).

2) Komissio ilmoitti Saksalle 1 päivänä helmikuuta 1999 kirjallisesti näkemyksestään ja antoi sille tilaisuuden ottaa asiaan kantaa. Komissio vastaanotti Saksan huomautukset 5 päivänä maaliskuuta 1999.

II **TAUSTAA**

3) Komissio on todennut Baijerin osavaltion suunnittelemasta valtiontuesta EHTY:n terästeollisuuden yrityksille Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH (Sulzbach-Rosenberg) ja Lech-Stahlwerke GmbH (Meitingen-Herbertshofen), 4 päivänä huhtikuuta 1995 tekemässään päätöksessä 95/422/EHTY ([1]) (jäljempänä ”ensimmäinen NMH-päätös”), että ilmoitetut toimenpiteet, muun muassa Baijerin osavaltion myöntämä osakaslaina, ovat valtiontukea, joka ei sovellu yhteismarkkinoille ja jota ei saa myöntää.

4) Tästä huolimatta Baijerin osavaltio on myöntänyt NMH:lle vuosina 1993—1995 useita osakaslainoja ilmoittamatta niistä etukäteen komissiolle.

Komissio on tehnyt seuraavat kaksi asiaa koskevaa päätöstä:

a) Baijerin osavaltion myöntämästä valtiontuesta EHTY:n terästeollisuuden yritykselle Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH, Sulzbach-Rosenberg, 18 päivänä lokakuuta 1995 tehty päätös 96/178/EHTY ([2]) (jäljempänä ”toinen NMH-päätös”), jossa se totesi, että Baijerin osavaltion NMH:lle osakaslainojen muodossa myöntämät 49,9 miljoonan Saksan markan varat ovat valtiontukea, joka ei sovellu yhteismarkkinoille ja joka on kiellettyä EHTY:n perustamissopimuksen ja terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä tehdyn päätöksen N:o 3855/91/EHTY ([3]) mukaan;

b) Baijerin osavaltion myöntämästä valtiontuesta EHTY:n teräsyritykselle Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH:lle, Sulzbach-Rosenberg, 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehty päätös 96/484/EHTY ([4]) (jäljempänä ”kolmas NMH-päätös”), jossa se totesi, että

([1]) EYVL L 253, 21.10.1995, s. 22.
([2]) EYVL L 53, 2.3.1996, s. 41.
([3]) EYVL L 362, 31.12.1991, s. 57.
([4]) EYVL L 198, 8.9.1996, s. 40.

Baijerin osavaltion Sulzbach-Rosenbergissä sijaitsevalle NMH:lle osakaslainojen muodossa myöntämät 24,1 miljoonan Saksan markan varat ovat valtiontukea, joka ei sovellu yhteismarkkinoille ja joka on kiellettyä EHTY:n perustamissopimuksen ja päätöksen N:o 3855/91/EHTY mukaan.

5) Koska kyseiset tuet katsottiin yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, Saksaa kehotettiin molemmissa asioissa — toinen ja kolmas NMH-päätös — perimään varat takaisin tuensaajayritykseltä.

6) Saksa on valittanut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen kaikista kolmesta päätöksestä (asiat C-158/95, C-399/95 ja C-195/96). Yhteisöjen tuomioistuin lykkäsi menettelyjä Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätökseen asti, jota ennen NMH oli valittanut kyseisistä päätöksistä (yhdistetyt asiat T-129/95, T-2/96 ja T-97/96) [1].

7) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi 21 päivänä tammikuuta 1999 tekemällään tuomiolla NMH:n nostamat kanteet ja päätti pitää komission päätökset voimassa sellaisenaan.

8) Asiassa C-399/95 Saksa haki lykkäystä toisen NMH-päätöksen täytäntöönpanoon, koska se epäili päätöksen laillisuutta ja pelkäsi välitöntä vahinkoa, joka aiheutuisi pantaessa päätös täytäntöön heti. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hylkäsi kyseisen hakemuksen 3 päivänä toukokuuta 1996 tekemällään päätöksellä [2], koska Saksan esittämät perustelut eivät olleet riittäviä Baijerin osavaltion NMH:lle myöntämän tuen takaisinperintää koskevan komission päätöksen täytäntöönpanon lykkäämiseksi.

9) Saksa ilmoitti komissiolle 6 päivänä joulukuuta 1996, että Baijerin osavaltio oli kehottanut NMH:ta palauttamaan varat 15 päivään lokakuuta 1996 mennessä ja että valmisteilla oli komission toisen ja kolmannen NMH-päätöksen mukainen menettely tuen perimiseksi takaisin NMH:lta. Saksan 25 ja 27 päivänä kesäkuuta 1997 toimittamien tietojen mukaan Baijerin osavaltio on aloittanut perintämenettelyn helmikuussa 1997, jolloin se jätti Regensburgin käräjäoikeudelle (Amtsgericht Regensburg) hakemuksen maksukehotuksen lähettämiseksi. Koska NMH ilmoitti, ettei se hyväksy maksukehotusta, asia siirrettiin Ambergin maaoikeuden (Landgericht Amberg) käsiteltäväksi.

10) Perusteluista ja hakemuksesta käy ilmi, että Baijerin osavaltio on perinyt takaisin 14,8 miljoonan Saksan markan suuruisen määrän sekä korot eli ainoastaan 20 prosenttia toisessa ja kolmannessa NMH-päätöksessä yhteismarkkinoille soveltumattomiksi katsotuista tukivaroista. Baijerin osavaltio on toteuttanut tämän toimenpiteen perustelujen ja hakemuksen sekä Saksan tietojen mukaan yksipuolisesti säästääkseen kustannuksia. Se olettaa, että NMH maksaa loput 80 prosenttia kanteen hyväksymisen jälkeen vapaaehtoisesti.

11) Saksa ilmoitti komissiolle 27 päivänä marraskuuta 1997, että NMH jätti vastineensa 8 päivänä heinäkuuta 1997. Siinä yritys kiistää tehneensä osavaltion kanssa minkäänlaisia sopimuksia jäljellä olevan, oikeudellisen perintämenettelyn ulkopuolisen määrän suorittamisesta. Näin ollen on täysin yrityksen harkittavissa, maksaako se 80 prosenttia yhteismarkkinoille soveltumattomasta tuesta takaisin vai ei.

12) Vastineessaan NMH esittää samalla menettelyn lykkäämistä, kunnes Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt asiassa päätöksen.

13) Saksa ilmoitti komissiolle vasta 14 päivänä heinäkuuta 1998, että Ambergin maaoikeus oli jo 5 päivänä maaliskuuta 1998 määrännyt menettelyn lykättäväksi. Lykkäyspäätöksen sanamuoto ilmoitettiin komissiolle vasta 23 päivänä marraskuuta 1998.

Päätös perustuu yksinomaan Saksaan riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozeßordnung, ZPO) 148 §:ään, jonka mukaan tuomioistuin voi lykätä menettelyä, jos toisessa tuomioistuimessa on vireillä samanlainen menettely, jonka päätös on merkityksellinen käynnissä olevan menettelyn kannalta.

14) Saksa vahvisti 20 päivänä lokakuuta 1998 puhelimitse, että Baijeri ei ole hakenut muutosta kyseiseen päätökseen. Saksan hallituksen 23 päivänä marraskuuta 1998 päivätystä kirjeestä käy kuitenkin ilmi, että muutosta olisi voitu ja voidaan edelleen hakea ilman määräaikaa yksinkertaisella valituksella.

Tukea ei ole toistaiseksi maksettu takaisin. Saksan hallitus ilmoitti komissiolle 23 päivänä marraskuuta 1998, että NMH on jättänyt hakemuksen selvitystila- ja konkurssimenettelyn aloittamiseksi.

III MENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

15) EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklan mukaan jäsenvaltiot sitoutuvat toteuttamaan kaikki toimenpiteet, jotka ovat aiheellisia komission päätöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne sitoutuvat pidättymään kaikista 1 ja 4 artiklan vastaisista toimenpiteistä. EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan nojalla kiellettyjä ovat tuet ja avustukset. Jos komissio katsoo, että jokin valtio ei ole täyttänyt kyseisen sopimuksen mukaisia velvoitteitaan, se aloittaa EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan mukaisen menettelyn.

16) Menettelyä aloittaessaan komissio katsoi seuraavien seikkojen perusteella, että Saksa ei ole täyttänyt EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklasta johtuvia velvoitteitaan:

[1] Oikeusperustana on yhteisöjen tuomioistuimen EHTY:n perussäännön 47 artikla.
[2] Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-399/95 R, Saksa v. komissio, 3.5.1996 antama tuomio (Kok. 1996, s. I-2444, 76 kohta).

a) säästääkseen oikeudenkäyntikustannuksia Baijeri päätti yksipuolisesti periä ainoastaan 20 prosenttia yhteismarkkinoille soveltumattomasta tuesta. Se luotti siihen, että NMH maksaa jäljellä olevan määrän vapaaehtoisesti. Riita-arvon määrittäminen kustannussyistä alhaisemmaksi on Saksassa yleinen käytäntö, joka on kuitenkin sallittu vain silloin, kun osapuolet yhdessä määrittelevät arvon alennuksen notaarin vahvistamalla sopimuksella, jotta vältettäisiin ongelmat tuomion julistamisen jälkeisen täytäntöönpanon yhteydessä. Koska NMH kiisti vastineessaan tällaisen sopimuksen olemassaolon, Saksan on täytynyt tietää, että se ei voisi luottaa vapaaehtoiseen maksusuoritukseen osasaamista koskevan tuomioistuimen päätöksen jälkeen.

b) Saksa ja Baijeri eivät ole tehneet mitään sen eteen, että toteutettaisiin tilapäisiä toimenpiteitä tuen takaisin perimiseksi, esimerkiksi kehottamalla tekemään alustavia maksusuorituksia, antamaan takuita tai tallettamaan vakuuksia taikka määräämällä suoritettavaksi takavarikoinnin sen varmistamiseksi, että komission päätökset pannaan täytäntöön mahdollisimman pian.

c) Baijeri ei ole hakenut muutosta Ambergin maaoikeuden 5 päivänä maaliskuuta 1998 tekemään lykkäyspäätökseen, vaikka kyseinen päätös ei ollutkaan takaisinperintäpäätösten täytäntöönpanoa ja yhteisön päätösten täytäntöönpanon lykkäämistä koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen. Saksa ei ole toteuttanut mitään Baijeriin kohdistuvia toimia, joilla lykkäys olisi pyritty kumoamaan.

IV SAKSAN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET JA NIITÄ KOSKEVA KOMISSION ARVIO

IV a) Koko tukimäärän takaisinperinnässä tai koko tukimäärän takaisinmaksun varmistamisessa tapahtunut laiminlyönti

17) Saksa katsoo noudattaneensa menettelyn kaikissa vaiheissa EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa.

a) Saksan mukaan takaisinperinnän rajoittaminen riita-asioissa on Saksassa yleinen käytäntö, jolla pyritään rajaamaan riita-arvosta riippuvat tuomioistuin- ja asianajopalkkiot. Tuomion perustelujen katsotaan käsittävän kaikki asiaan liittyvät lainat. Notaarin vahvistamasta sopimuksesta olisi vain aiheutunut lisäkustannuksia. Koska asian vanhentumisesta ei ollut vaaraa ja koska kannetta oli mahdollista laajentaa milloin tahansa, Baijerin katsotaan toteuttaneen toimet, jotka olivat välttämättömiä tulevan toiminnan joustavuuden varmistamiseksi.

b) Lisäksi Saksa katsoo, että komissio tiesi jo maaliskuussa 1997 takaisinperinnän rajoittamisesta ja että sen olisi pitänyt ottaa tuolloin asiaan kantaa.

c) Kolmanneksi Baijerin katsotaan sisällyttäneen saamiset täysimääräisinä NMH:n konkurssimenettelyyn.

18) Komissio katsoo, että nämä perustelut eivät ole vedenpitäviä. Kuten jo menettelyn aloittamisen yhteydessä todettiin, komissio ei vastusta riita-arvon rajoittamista, mutta vaatii, että täytäntöönpano-ongelmien välttämiseksi tehdään tällaisiin riita-asioihin liittyvän vakiintuneen käytännön mukainen (notaarin vahvistama) sopimus. Ellei tällaista sopimusta ole, mahdolliseen tuomioon ei sisälly jäljellä olevan 80 prosentin perimistä, jolloin mahdolliseen täytäntöönpanoon ei ole olemassa oikeusperustaa. Tällöin NMH olisi voinut päättää oman harkintansa mukaan, noudattaako se tuomioistuimen tuomiota jäljellä olevan määrän osalta vai ei. Se, että Baijeri olisi voinut milloin tahansa periä jäljellä olevat 80 prosenttia, on tässä suhteessa merkityksetön seikka, koska tällaista toimenpidettä ei toteutettu.

19) On totta, että komissio ei ole ottanut näihin nimenomaisiin seikkoihin kantaa virallisesti ennen menettelyn aloittamista. Se ei kuitenkaan estä komissiota toteamasta puolueettomasti EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomista. Tuotakoon jälleen esille, että toimittaessaan perustelut ja hakemuksen 25 päivänä heinäkuuta 1997 Saksa vahvisti sellaisenaan Baijerin osavaltion viranomaisten näkemyksen, jonka mukaan NMH maksaisi tuen takaisin kokonaisuudessaan. Vasta saatuaan 8 päivänä heinäkuuta 1997 päivätyn NMH:n vastineen, joka toimitettiin sille vasta toistuvien kehotusten jälkeen 27 päivänä marraskuuta 1997, komissio pystyi toteamaan, että tarpeelliset toimenpiteet oli jätetty toteuttamatta. Koska kyseiseen vastineeseen sisältyi lisäksi menettelyn lykkäämistä koskeva hakemus, komissio halusi saada tietoa tilanteen jatkokehityksestä voidakseen varmistaa EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklan noudattamisen. Sille ilmoitettiin kuitenkin lykkäyspäätöksestä vasta 14 päivänä heinäkuuta 1998. Se sai jäljennöksen päätöksestä vasta 23 päivänä marraskuuta 1998. Näin ollen Saksa ei voi vedota luottamuksensuojan periaatteen loukkaukseen.

20) Saamisten sisällyttäminen NMH:n konkurssimenettelyyn 19 päivänä tammikuuta 1999 ei ole ristiriidassa rikkomisen toteamisen kanssa, sillä kyseinen toimenpide toteutettiin vasta menettelyn aloittamisen jälkeen.

21) Näin ollen komissio katsoo, että Saksa on rikkonut EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa, koska se ei ole perinyt takaisin laitonta ja yhteismarkkinoille soveltumatonta tukea kokonaisuudessaan eikä määrittänyt saamisia koskevaa alennusta notaarin vahvistamalla sopimuksella sen varmistamiseksi, että komission päätökset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja viipymättä osasaamista koskevan tuomioistuimen päätöksen tekemisen jälkeen.

1. *Tuen takaisinperintää koskevista tilapäisistä toimenpiteistä luopuminen*

22) Saksa katsoo, että tilapäiset toimenpiteet (esinekohtaiset turvaamistoimenpiteet) ovat asiaa koskevien säännösten (riita-asioiden oikeudenkäyntilain 916 § ja 917 §) mukaan sallittuja vain, jos tuomion täytäntöönpano jää toteutumatta tai vaikeutuu erityisesti uhkaavan omaisuuden hukkaan joutumisen vuoksi. Se pitää kyseisten säännösten sovellettavuutta kuitenkin rajoitettuna. Koska NMH:n koko omaisuuteen kohdistui kyseisessä menettelyn vaiheessa esineoikeudellisia vastuita, esinekohtaiset turvaamistoimenpiteet eivät olisi olleet mahdollisia.

23) Komission mukaan Saksa on osoittanut, että kansalliseen tai yhteisön oikeuteen perustuviin saamisiin samalla tavoin sovellettava kansallinen prosessioikeus ei tässä tapauksessa sulje pois turvaamistoimenpiteen mahdollisuutta. Tämän vuoksi komissio katsoo, että tilapäisiä tuen takaisinperintätoimia koskevan ehdotuksen tekemättä jättäminen ei riko EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa.

2. *Lykkäyspäätöstä koskevan muutoksenhakemuksen tekemättä jättäminen*

24) Saksa ei vastusta komission toteamusta, jonka mukaan muutoksenhakemuksen tekemättä jättäminen rikkoo EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa. Rikkominen on siis todettu.

25) Saksan vastauskirjeen liitteenä on Baijerin kannanotto, jossa vastustetaan komission näkemystä. Baijerin mielestä Ambergin maaoikeuden tekemä lykkäyspäätös on laillinen. Riita-asioiden oikeudenkäyntilain 148 §:n mukaan tuomioistuimelta ei ole pelkästään oikeus vaan tässä tapauksessa jopa velvollisuus määrätä lykkäyksestä: vain yhteisöjen tuomioistuin pystyy päättämään tuen laillisuudesta, joten maaoikeus ei olisi voinut tehdä yhteisöjen tuomioistuimen mahdollisesti antaman tuomion vastaista päätöstä. Sitä paitsi lykkäyspäätökseen voidaan hakea muutosta milloin tahansa, joten määräajan umpeutumisen vaaraa ei ole.

26) Toisaalta lykkäyspäätöstä ei pitäisi arvioida Zuckerfabrik-asiassa käytettyjen arviointiperusteiden avulla, sillä kyseinen asia koski ainoastaan hallinnollisten päätösten lykkäämistä, vaan yksinomaan yhteisöjen tuomioistuimen takaisinperintää koskevien arviointiperusteiden avulla, joiden mukaan kansallisen prosessioikeuden soveltaminen ei saa tehdä takaisinperinnästä mahdotonta tai erittäin vaikeaa. Tästä ei ole kyse tarkasteltavana olevassa asiassa. Riita-asioiden oikeudenkäyntilain 148 §:n katsotaan olevan yhteisön oikeuden mukainen, joten sen huomioimatta jättämiseen asiassa Factortame I omaksutun tulkinnan mukaisesti ei ole syytä.

27) Komissio katsoo jäljempänä esitetyistä syistä, että lykkäyspäätöstä koskeva valitus oli aiheellinen.

28) Ambergin maaoikeuden lykkäyspäätös perustui yksinomaan riita-asioiden oikeudenkäyntilain 148 §:ään, jonka mukaan tuomioistuin voi harkintansa mukaan lykätä asian käsittelyä, jos se katsoo, että riita-asiaa koskeva päätös riippuu toisen vireillä olevan riita-asian lopputuloksesta.

29) Riita-asioiden oikeudenkäyntilain 148 §:ään ei kuitenkaan sisälly lykkäysvelvollisuutta, joten yhteisön oikeus voidaan panna täytäntöön myös ilman valtionsisäisten säännösten huomioimatta jättämistä. Baijerin perustelut eivät päde tarkasteltavana olevaan asiaan ja ne johtaisivat siihen, että EHTY-päätösten täytäntöönpanoa lykättäisiin ilman eri toimenpiteitä, jos asiasta nostettaisiin kanne yhteisöjen tuomioistuimessa. Tämä tulkinta on yhteisön oikeuden vastainen.

30) Riita-asioiden oikeudenkäyntilain 148 §:ää ei voida myöskään pitää säännöksenä, jossa lykkäys esitetään yhteisön oikeuden perusteella pakollisena toimenpiteenä. Sen sijaan yhteisön oikeudessa säädetään seuraavasti:

a) Ensinnäkin kansallisten tuomioistuinten velvollisuutena on varmistaa välittömästi vaikuttavien yhteisön oikeuden säännösten soveltaminen sellaisenaan. Tarvittaessa niiden on oltava soveltamatta sellaisia valtionsisäisiä säännöksiä, jotka ovat yhteisön oikeuden säännösten vastaisia ([1]). Lisäksi kansallisen tuomioistuimen on määrättävä laiton tuki palautettavaksi, vaikka komissio ei olisikaan tehnyt asiaa koskevaa päätöstä, ellei tuen palauttaminen ole poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi epätarkoituksenmukaista ([2]).

b) Toiseksi vaatimusta, jonka mukaan takaisinperintä on suoritettava kansallisen oikeuden menettelysäännösten mukaisesti ([3]), ei voida käyttää lykkäyksen hyväksymisperusteena, ellei muutoksenhaku ole kansallisen oikeuden mukaan mahdollinen ja yhteisön oikeuden perusteella aiheellinen. Lisäksi kansallisten tuomioistuinten valtuudet lykätä yhteisön oikeuteen perustuvan valtionsisäisen toimenpiteen täytäntöönpanoa ovat hyväksyttävissä vain tietyssä määrin ja tietyin edellytyksin ([4]), jotka eivät täyttyneet tässä tapauksessa. Edellytyksenä on muun muassa, että yhteisön etu otetaan huomioon ja että kansallinen tuomioistuin ottaa huomioon yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot ja päätökset (väliaikaista oikeussuojaa koskevassa menettelyssä) ([5]). Näin ei ollut tarkasteltavana olevassa asiassa, koska yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 3 päivänä toukokuuta 1996 tekemää päätöstä ei otettu huomioon ollenkaan.

31) Muutoksenhakuun oli siis riittävästi perusteita. Näin ollen komissio katsoo, että Baijeri on rikkonut EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa jättäessään hakematta muutosta Ambergin maaoikeuden 5 päivänä maaliskuuta 1998 tekemään lykkäyspäätökseen NMH:n tuen takaisinperintää koskevassa menettelyssä.

([1]) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-213/89, Factortame I, 19.6.1990 antama tuomio (Kok. 1990, s. I-2433).
([2]) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-39/94, SFEI ym., 11.7.1996 antama tuomio (Kok. 1996, s. I-3547).
([3]) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-24/95, Alcan Deutschland, 20.3.1997 antama tuomio Kok. 1997, s. I-1591).
([4]) Yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-143/88 ja C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen v. Hauptzollamt Itzehoe sekä Zuckerfabrik Soest v. Hauptzollamt Paderborn, 21.2.1991 antama tuomio (Kok. 1991, s. I-415).
([5]) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-465/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft ym., 9.11.1995 antama tuomio (Kok. 1995, s. I-3761).

32) Väitteeseen, jonka mukaan Saksan viranomaiset eivät toteuttaneet tarvittavia Baijerin osavaltiota koskevia toimenpiteitä varmistaakseen muutoksenhaun, Saksa toteaa vastineenaan, että komissio ei tunne Saksan liittohallituksen ja Baijerin osavaltion hallituksen välistä suhdetta. Tämän vuoksi kyseisen suhteen moittiminen ei ole asianmukaista.

33) Komissio katsoo, että kyseiseen vastaväitteeseen ei sisälly minkäänlaisia tietoja Saksan toteuttamista toimenpiteistä. Jo EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan mukaista menettelyä edeltäneessä hallinnollisessa menettelyssä komissio esitti nimenomaan toteutettuja toimenpiteitä koskevia kysymyksiä mutta ei saanut niihin vastausta. Tämän vuoksi komissio olettaa, että mitään toimenpiteitä ei ole toteutettu. Saksa on vastuussa yhteisön oikeuden soveltamisesta koko alueellaan eikä voi vetäytyä tästä vastuusta viittaamalla valtionsisäisiin seikkoihin. Näin ollen Saksa on rikkonut EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa myös laiminlyödessään ilmeisesti lykkäyspäätöstä koskevien tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisen.

V **VELVOLLISUUKSIEN TÄYTTÄMISELLE ASETETTU MÄÄRÄAIKA**

34) EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaisesti komissio asettaa jäsenvaltiolle määräajan, jonka kuluessa sen on täytettävä velvollisuutensa. Komissiolle ilmoitettiin 31 päivänä joulukuuta 1998, että NMH on julistettu maksukyvyttömäksi ja että menettely keskeytetään riita-asioiden oikeudenkäyntilain 240 §:n nojalla ilman eri toimenpiteitä, jos NMH asetetaan konkurssiin. Tällöin muutoksenhakemuksella ei olisi minkäänlaista vaikutusta. Lisäksi Saksa on ilmoittanut komissiolle, että Baijeri merkitsi 18 päivänä tammikuuta 1999 laittoman ja yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen kokonaismäärää vastaavat saamiset NMH:n konkurssisaamisten luetteloon.

35) Tämän vuoksi Saksa esittää, että EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan mukainen menettely keskeytettäisiin ilman asiaa koskevaa päätöstä.

36) Komission mielestä edellä mainittujen tapahtumien ilmettyä 16 päivänä joulukuuta 1998 tapahtuneen menettelyn aloittamisen jälkeen ei ole enää mitään syytä asettaa Saksalle määräaikaa, jonka kuluessa sen olisi täytettävä velvollisuutensa, jotka se on laiminlyönyt tässä päätöksessä todetulla tavalla.

37) Komissio ei kuitenkaan katso, että NMH:n konkurssi mitätöi yhteisön oikeuden rikkomisen. Saamisten periminen konkurssimenettelyssä ei ole vastoin komission päätöstä, joka koskee EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomista ennen konkurssitilaa. Vaikka konkurssia pidettäisiinkin apukeinona, siihen turvauduttiin vasta komission esitettyä kantansa. Menettelyä on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti jatkettava, koska siten luodaan perusta vastuuvelvollisuudelle, joka mahdollisesti koskee Saksaa sen laiminlyötyä velvollisuutensa muita jäsenvaltioita, yhteisöä tai yksittäisiä tahoja kohtaan.

VI **PÄÄTELMÄ**

38) Komissio toteaa, että EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklaa on rikottu seuraavalla tavalla:

a) Saksa (Baijerin osavaltio) on jättänyt perimättä takaisin laittoman ja yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen kokonaisuudessaan tai jättänyt määrittämättä saamisia koskevan alennuksen notaarin vahvistamalla sopimuksella, jolla varmistetaan, että komission päätökset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja viipymättä osasaamista koskevan tuomioistuimen päätöksen tekemisen jälkeen.

b) Saksa ja Baijeri ovat laiminlyöneet mahdollisuuden hakea muutosta Ambergin maaoikeuden 5 päivänä maaliskuuta 1998 tekemään NMH:ta koskevan siviilioikeudellisen perintämenettelyn lykkäyspäätökseen.

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Saksa on laiminlyönyt päätöksistä 96/178/EHTY ja 96/484/EHTY sekä EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklasta johtuvat velvollisuutensa jättämällä perimättä kokonaisuudessaan takaisin Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH:lle myönnetyn 74 miljoonan Saksan markan määrän sekä korot EHTY:n perustamissopimuksen vastaisena tukena toimivaltaisen tuomioistuimen kautta tai jättämällä määrittämättä saamisia koskevan alennuksen notaarin vahvistamalla sopimuksella, jolla varmistetaan, että päätökset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja viipymättä osasaamista koskevan tuomioistuimen päätöksen tekemisen jälkeen.

2 artikla

Saksa on laiminlyönyt päätöksistä 96/178/EHTY ja 96/484/EHTY sekä EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklasta johtuvat velvollisuutensa, koska se (Baijeri) on jättänyt hakematta muutosta Ambergin maaoikeuden 5 päivänä maaliskuuta 1998 tekemään kyseisessä tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn lykkäämistä koskevaan päätökseen.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 21 päivänä huhtikuuta 1999.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen